

**Турнір
шевченкознавців
«Тарас Шевченко –**

Мета: розширити знання учнів про життя і творчість Т.Г.Шевченка; сприяти вихованню національної самосвідомості вихованців; формувати у дітей уміння працювати в команді; розвивати здатність до взаємодії; формувати громадянську і загальнокультурну компетентності, бажання читати твори Т.Шевченка; збагачувати словниковий запас учнів; виховувати любов до національної культури, прагнення бути справжніми українцями; виховувати почуття гордості за Україну, за її національного генія – Тараса Григоровича Шевченка.

Обладнання: презентація, відеоматеріал (мережа «Internet»), портрет Т.Шевченка, паперові квіти.

Зміст

Вчитель.

- Із 47 прожитих років йому довелося бути 24 роки кріпаком, 10 років у неволі, 3,5 роки під наглядом поліції і тільки 9 років вільною людиною. У цьому році минає 204 роки з дня народження славетного сина України Тараса Григоровича Шевченка. Народ пам'ятає про свого Кобзаря, вшановує його пам'ять: ім'ям Шевченка названо парки, театри, вулиці. Його ім'я у 1939 році присвоєно Київському державному університету. На майданах міст і сіл споруджено пам'ятники поету. Не лише в Україні вшановують його пам'ять. Пам'ятники нашому Шевченку стоять у далекій Канаді, Угорщині, США, Парагваї, Франції, Аргентині. Вулиці багатьох міст світу теж названо його іменем.

- Сьогодні, ми зібралися тут, щоб вшанувати пам'ять великого Кобзаря. Уся поетична творчість Т. Г. Шевченка захоплює і вічно кличе до себе людей усіх поколінь. Перегорнувши сторінки життя великого Кобзаря, прислухаємося до шевченківської думки та слова.

- Турнір шевченкознавців складається з **УІ турів**.

9. Скільки років тривало заслання Т.Шевченка? (10)

10. Де було поховано Шевченка за його заповітом? (на Чернечій горі біля м.Канева)

II ТУР «ШЕВЧЕНКО - ХУДОЖНИК»

Вчитель.

- Т.Г. Шевченко був не тільки поетом. Він був ще й талановитим художником. Його роботи різноманітні за жанрами: автопортрети, портрети, пейзажі, офорти (гравюри на металі). Мистецька спадщина Т.Г. Шевченка нараховує **835** творів, що дійшли до нашого часу, понад **270** втрачених і досі не знайдених робіт. Переглянемо про це **коротке відео«Шевченко-художник»** (<https://www.youtube.com/watch?v=uGZN8P84mIY>) і почнемо II тур .

Запитання для команд:

- Назвіть картини, які належать пензлю Т.Шевченка.

- Який період життя Шевченка зобразив художник Іван Їжакевич? Ілюстрацією до якого твору є це полотно? («Мені тринадцятий минало...»)

ІІІ ТУР «ПОЕЗІЯ, НАРОДЖЕНА СЕРЦЕМ»

Вчитель.

- Ми пройшли стежками Тарасового життя, скуштували разом з ним сирітського хліба і панських канчуків, бачили тріумф поета і художника, мандрували знедаленою Україною, лічили дні його осоружного заслання в далеких казахських степах. Поволі ми підійшли до храму Шевченкової поезії. ІІІ тур змагань – **поетичний**. Команди одночасно відповідають на запитання, пов'язані із творчістю поета.

1. Як називалася перша збірка поезій Т. Г. Шевченка? («Кобзар»)
2. Скільки віршів входило до першого видання «Кобзаря»? (8)
3. Що робив герой Шевченка, коли йому минав тринадцятий рік? (пас ягнят за селом)
4. У якому садку гуділи хрущі? (у вишневому)
5. Вірш, у якому Шевченко закликає порвати кайдани і здобути довгоочікувану волю. («Заповіт»)
6. Визначте, до яких художніх засобів належать вирази, взяті з вірша «Тече вода в синє море...»:
  - 6.1. «синє море», «серце козацьке»; «неньку старенькую», «молоду дівчину», «шляхи биті»;
  - 6.2. «грає море», «грає серце», «думка говорить», «спіткалося горе»;
  - 6.3. «Куди ти йдеш, не спитавшись?», «На кого покинув?»
7. В одній з балад Шевченка головна героїня намагається повернути коханого за допомогою зілля ворожки, а натомість перетворилася на ... (тополю)

8. Яке римування застосував Т.Шевченко у вірші (паралельне, перехресне, кільцеве) :

Минають дні, минають ночі,
Минає літо, шелестить
Пожовкле листя, гаснуть очі,
Заснули думи, серце спить...

9. Закінчіть назву одного з віршів Шевченка періоду «Трьох літ»: «І мертвим, і живим, і ненарожденним...» (і мертвим, і живим, і ненарожденним землякам моїм в Україні і не в Україні моє дружнєє посланіє)

10. У поемі «Кавказ» Т.Шевченко звертається до одного з міфологічних персонажів - символу нескореності та безсмертя. (Прометей).

ІV ТУР «ЖІНКИ В ДОЛІ ШЕВЧЕНКА»

Вчитель.

- Тарас Шевченко все життя низько схиляв голову перед українською жінкою . Біль і гнів за скалічені жіночі долі виливався в пекучі рядки звинувачень, трепетні слова любові, гіркі сльози співчуття. «Наймичка», «Катерина», «Марія», «Тополя», «Марьяна-черниця» , «Слепая» та багато інших творів Кобзаря розповідають про страждання жіночої душі. Шевченко оплакував недолю своєї матері, своїх сестер, переживав щемливі миті кохання. Яку ж роль відіграли жінки у його житті?

Спершу ,команди, перегляньте **відеоролик «Жінки в житті Тараса Шевченка»** (<https://www.youtube.com/watch?v=2BPkTNxoR84>).

- А тепер настала черга перевірити , наскільки уважними були команди.

1. Як звали першу кохану Т.Шевченка? (Оксана Коваленко)
2. Ядвіга Гусиковська за національністю була ... (полькою)
3. Хто зображений на полотні ? (Амалія Клоберг)
4. Хто з жінок Шевченка був заміжною? (Ганна Закревська)
5. Хто з жінок першою назвала його генієм ? (Варвара Рєпніна)
6. На засланні Шевченка підтримувала дружина коменданта Новопетровського укріплення ... (Агата Ускова)
7. Наймолодшою з коханих жінок була Катерина Піунова. Їй було... (16 років)
8. Про неї він сказав: «Якби в мене була така жінка – повинчався б та умер» (Марія Максимович)
9. Останнє кохання Т.Шевченка - ... (Ликера Полусмак).

10. Хто із жінок Т.Шевченка була колишньою наймичкою? (Ликера Полусмак)

У ТУР «ЗАМОРОЧКИ З БОЧКИ ДЛЯ КАПІТАНІВ»

Вчитель.

- Мабуть, до кінця не можливо збагнути, яким був справжній Шевченко. Багато таємниць з його життя поглинула історія. Нам залишається тільки здогадуватися та дивуватися, якою непростою особистістю був геній українського письменства. А зараз запитання капітанам команд підвищеної складності про невідоме з життя українського генія.

1. Чи мав Шевченко документ про народження? (Так, його видано через 32 роки)
2. Як звали матір Шевченка? (Катерина, за документом - Агафія)
3. Чи знав Т.Шевченко іноземні мови? (так, французьку)
4. Що перепало Тарасу від спадщини батька? (нічого)
5. Який навчальний заклад закінчив Т.Шевченко ? (Петербурзьку академію мистецтв)
6. В якій країні проходило заслання поета? (Казахстан)

УІ ТУР «АСОЦІАТИВНИЙ»

Вчитель.

- В останньому турі потрібно командам за **1 хвилину** дібрати якомога більше слів-асоціацій, пов'язаних з особистістю Т.Г.Шевченка.

ОГОЛОШЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ЗМАГАНЬ. НАГОРОДЖЕННЯ ПЕРЕМОЖЦІВ

Вчитель.

- Слово для оголошення результатів змагань надається журі.

- На Тарасовій могилі у будь-яку пору року свіжі квіти. Ми теж сьогодні складемо букет - символ нашої пам'яті, нашої любові й шани, нашої безмірної вдячності. (Діти кріплять квіти до портрета Т. Шевченка).

Вчитель.

- Юні друзі! Дорожте діти! Не забудьте вірити, що, на вашому шляху завжди будуть Тарасова доброта, Тарасова мужність, Тарасове невмируще слово!

